

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Nuorten vapaa-ajan harrastukset ja harrastusmahdollisuudet Vuokkiniemessä

Janne Tiikkainen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210op)

Toukokuu 2011

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Janne Tiikkainen	Sivumäärä 32 ja 5 liitesivua
Työn nimi Nuorten vapaa-ajan harrastukset ja harrastusmahdollisuudet Vuokkiniemessä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Jaana Karjalainen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Lilja Veselova	
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda käytännön tasolla esille sitä, millainen tilanne Vuokkiniemen kylässä on nuorten vapaa-ajan harrastusten ja harrastusmahdollisuuksien osalta, mitä kehittämisen tarpeita tilanteessa olisi ja myös ideoita kylän vapaa-ajan toiminnan kehittämiseksi. Kylän alkukantaisuus on tietääkseni paremminkin jo yleisessä tiedossa.</p> <p>Opinnäytetyö on tehty Vuokkiniemen kylän yhteisöllisyyden parantamista varten. Yhteisöllisyyden kehittämisessä vapaa-ajan harrastuksilla on mielestäni merkittävä painoarvo. Yhteisöllisyydeellä on uskoakseni suora vaikutussuhde myös yksilön hyvinvointiin.</p> <p>Opinnäytetyön tekeminen Vuokkiniemestä oli suotavaa myös sen vuoksi, koska ennen vuoden 2009 loppua Vuokkiniemeen liittyen ei oltu vielä tehty yhtään opinnäytetyötä, vaikka opiskelijat Haapaveden Humanistisesta ammattikorkeakoulusta ovat käyneet työharjoittelussa säännöllisesti vuodesta 2003 alkaen. Opinnäytetyölle oli näin ollen oltava kysyntää, Tietojeni mukaan tähän päivään mennessä omani työni lisäksi yksi opinnäytetyö on tehty nimenomaan Vuokkiniemeen liittyen.</p> <p>Opinnäytetyöni haastattelut suoritin kyselylomakkeiden avulla. Kyläpäällikkö Lilja Veselova käänsi lapsille ja nuorille kohdistamani avoimet kysymykset venäjäksi, ja sitten myöhemmin venäjän kieleltä suomeksi. Lomakehaastattelun suoritin 26.1-23.2.2011 välisenä aikana projektityön yhteydessä. Lähestymistapani tutkimukseen oli alusta alkaen kvalitatiivinen. Haastatteluilla pyrin selvittämään paikallisten lasten ja nuorten harrastuksia, harrastusmahdollisuuksia ja tarpeita.</p> <p>Vapaa-ajan harrastukset ja harrastusmahdollisuudet verrattuna esimerkiksi Suomen oloihin ovat todella suppeat. Kyselyn perusteella vuokkiniemeläiset lapset ja nuoret harrastavat liikuntaa, käsitöitä, musiikkia ja kalastusta. Vähäisiin harrastuksiin yksi syy on järjestötoiminnan puute. Kukaan ei ole tuomassa kylälle uusia harrastusmahdollisuuksia, eikä lapsilla ja nuorilla ole tietoaakaan monista harrastuksista, jotka esimerkiksi Suomessa ovat itsestäänselvyksiä. Harrastusten puute korostuu etenkin talviaikana.</p> <p>Tutkimuksen mukaan Vuokkiniemeen haluttaisiin enemmän erilaisia liikunnallisia urheilumuotoja sekä harrastuksia, joissa vaaditaan miettimistä ja pohdintaa, kuten kehittävät lautapelit. Lautapelien määräkin kylässä on vähäinen ja mitään tietotekniikkaan liittyvää ei ole mahdollista harrastaa, vaikka nuorilla selvästi olisi halukkuutta näiden harrastusten pariin. Kokeilumielessä hanke, joka toisi tutuksi erilaisia harrastusmahdollisuuksia Vuokkiniemessä voisi olla tarpeellinen. Tässä ainoa ongelmakohta on siinä, mistä löytyvät tarvittavat toimijat ja rahoitus.</p>	
Asiasanat Harrastukset, lapset, nuoret, vaikutukset	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author	Number of Pages
Title Young people's leisure activities and recreational opportunities in Vuokkiniemi	
Supervisor(s) Jaana Karjalainen	
Subscriber and/or Mentor Lilja Veselova	
Abstract <p>Purpose of this study is to bring it up at a practical level, what is the situation in the Vuokkiniemi village by the young people for leisure pursuits and recreational opportunities for the development needs of the situation, what would be the ideas for to develop leisure activities in the village. I think that primitivism in village is already better known to the public.</p> <p>This thesis has been made for Vuokkiniemi village community improvement. I believe that the development of community leisure activities is a major priority. Communal, I believe, has a direct effect on the ratio of the individual's welfare.</p> <p>The study itself in Vuokkiniemi was desirable also because, since the end of 2009 Vuokkiniemi connection had not yet been made any thesis, even though students of Haapavesi humanist inheritance of Sciences have held an internship on a regular basis since 2003. To this thesis , therefore, was a demand. To my knowledge, one thesis has been written about the village in Vuokkiniemi, until my thesis was done.</p> <p>I execute the thesis interviews using questionnaires. Village Manager Lilja Veselova turned to my open question to the children and young people in Russian and then later in the Russian language to Finnish. I conducted the interview 26.1-23.2.2011 during the period of the project work context.. My approach to research from the beginning was qualitative. I shall try to clarify interviews with local children and young people's hobbies recreational opportunities and needs.</p> <p>Recreational activities and leisure facilities compared to conditions in Finland are very limited. Based on the survey Vuokkiniemi children and young people participate in sports crafts, music and fishing. One reason for the low pursuits is the lack of organizational activity. Nobody is bringing in the village new recreational opportunities. Children and young people in Vuokkiniemi do not even have knowledge of many hobbies which are popular in Finland. Lack of leisure activities is emphasized, especially during the winter months.</p> <p>The study shows that children and young people in Vuokkiniemi village would like to more different types of sports and hobbies that require thinking and reflection such as the development of board games. The number of board games in the village is small and any IT-related is not possible to practice although young people should be a clear willingness of these type of hobbies. Piloted a project that would bring familiar with a variety of recreational opportunities Vuokkiniemi might be necessary. The only sticking point is that where you can find the necessary elements and financing.</p>	
Keywords Hobbies, children, young people, effects	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 VUOKKINIEMI	6
3 HARRASTUSTEN MERKITYS VAPAA-AJAN VIETTOTAPANA	7
3.1 Harrastusmahdollisuudet ja tarpeet	7
3.2 Harrastusten vaikutus hyvinvointiin	8
4 HARRASTUSTEN EROT SUOMESSA JA VENÄJÄLLÄ	9
4.1 Vapaa-ajan harrastukset Venäjällä ja Suomessa	9
4.2 Suomalaisten ja vuokkiniemelaisten vapaa-ajanviettotapojen vertailu	13
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	16
5.1 Tutkimusongelma ja kysymykset	16
5.2 Tutkimuksen lähestymistapa	18
5.3 Aineiston keruu ja analyysi	20
5.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	28
6 TULOSTEN YHTEENVETO JA POHDINTA	30
LÄHTEET	32
LIITTEET	33

1 JOHDANTO

Vuokkiniemeen liittyvä opinnäytetyö oli minulle aika itsestäänselvyys varsinkin talven 2009 projektityöni jälkeen. Kysessä oli kohde, johon liittyen ei ollut tehty vielä ainuttakaan opinnäytetyötä ja kaiken lisäksi oppilaitoksen suunnalta minua kannustettiin moneltakin taholta tekemään opinnäytetyö nimenomaan Vuokkiniemestä. Haapaveden HUMAK on tehnyt jo pitkään yhteistyötä Vuokkiniemen kylän henkilöstön kanssa. Tämän vuoksi opinnäytetyö Vuokkiniemestä olisi luonnollinen jatkumo yhteistyölle.

Innostukseni Vuokkiniemeä kohtaan alkoi jo kesällä 2007, jolloin tein työharjoittelun Vuokkiniemelle. Pidin jo silloin kyseisen asuinseudun eksoottisuudesta ja nostalgisuudesta. Minun omat vapaa-ajanviettotapani olivat Vuokkiniemessä täysin toisenlaiset, kuin ne ovat olleet perinteisesti Suomessa. Vertailin vapaa-ajanviettotapojen erilaisuutta siis jo paljon enemmän kuin edes olin tietoinen siitä, että saattaisin saada joskus mahdollisuuden tehdä projektityön ja opinnäytetyön kyseiseen asiaan liittyen.

Vietin kesällä 2007 kolme viikkoa aikaa Vuokkiniemessä työharjoittelun merkeissä. Toisen kerran talvella 2009 majoituin Vuokkiniemeen neljäksi viikoksi projektityön aikana. Koin omakohtaisesti sekä kesä –että talviajan. Koska tehtäviini kuului molemmissa tapauksissa vapaa-ajan toiminnan järjestäminen, jouduin omakohtaisesti selvittämään, mitä toimintaa minun oli ylipäänsä mahdollista järjestää Vuokkiniemessä. Näin ollen jo ennen aineiston keruuta minulla oli vankka tieto omien kokemuksieni pohjalta vapaa-ajanviettomahdollisuuksista Vuokkiniemessä.

Opinnäytetyöni tärkein tehtävä on selvittää, millaisia harrastuksia Vuokkiniemen lapsilla ja nuorilla on tällä hetkellä ja minkä tyyppisiä harrastuksia he haluaisivat lisää. Tavoitteeni oli myös tulkita, millaiset harrastukset voisivat olla suosittuja ja hyödyllisiä paikallisten lasten ja nuorten keskuudessa. Tällä tarkoitan nimenomaan harrastuksia, joista paikallisilla ei ole edes tietoa. Myös vanhempien näkökulmaa asiaan selvitin mm. kyselylomakkeiden avulla.

Vanhempien näkemys tuli hyvin esiin tutkimukseen osallistuneiden nuorempien lasten vastauksista. Pyysimme osaa lapsista käyttämään kyselylomaketta myös van-

hempien luona. Idea tämän tyyppiseen aineiston hankintaan tuli Lilja Veselovalta. Minä allekirjoitin Liljan ajatuksen. Vanhempien avulla sain tutkimukseen hiukan laajempaa näkökulmaa. Vanhemmilla on kuitenkin mielestäni hiukan toisenlainen lähestymistapa siihen, minkä tyyppistä toimintaa paikallisten lasten ja nuorten kuuluu harastaa. Käsittääkseni nimenomaan vanhempien mielestä kylällä tulisi olla enemmän lasten kannalta enemmän intellektuaalisesti kehittävää toimintaa.

Kyselylomakkeen tueksi huomasin tarvitsevani vielä lisätietoa Vuokkiniemestä. Niinpä otin selville, kuinka saisin kyläpäällikkö Lilja Veselovaan vielä yhteyttä. Lähetin hänelle asiasta tekstiviestin ja sovimme, että hän vastaa minulle poikansa sähköpostiosoitteesta. Viesti on liitetty myös opinnäytetyöhön kokonaisuudessaan toisena liitteenä. En muistanut viestiä lähettäessäni ottaa huomioon, että Venäjän puolella ei ole käytössä ä – eikä ö-kirjaimia. Tämän vuoksi viestin sisältö näyttää hiukan epäkorrektilta. Kaiken kaikkiaan saan kiittää suuresti kyläpäällikkö Veselovaa siitä, että opinnäytetyöni teko mahdollistui. Hän on ollut auttamassa minua työn jokaisessa vaiheessa aktiivisesti.

2 VUOKKINIEMI

Vuokkiniemi on kylähallinto Karjalan tasavallassa ja kylän keskusta sijaitsee 60 kilometriä Kostamuksen keskustasta pohjoiseen. Vuokkiniemi kuuluu nykyään Kostamuksen kaupunkiin. Vuokkiniemen kyläpäällikkö Lilja Veselova kirjoitti 6.10.2009 lähettämässään sähköpostivastauksessa, että Vuokkiniemellä on asukkaita yhteensä 503. Heistä 71 ihmistä on töissä. Eläkeläisiä on yhteensä 124, joista 50 miehiä ja 74 naisia. Työvoimatoimistoon rekisteröityjä työttömiä on kuusi. alle 4-vuotiaita lapsia on 13 ja päiväkodissa on 15 lasta. Koulussa opiskelevien lasten ja nuorten lukumäärä on 42. Suurimmat työnantajat kylällä ovat 10.12.2008 ilmestyneen Vienan Karjalalehden mukaan koulu ja päiväkotiki (21), metsänhoitolaitos (kesällä noin 17 työntekijää), vanhainkoti (12) , kauppa (7) Vuokkiniemi-yritys (4), Kalevalan kansallispuisto (4) sekä kylätalo. Kylässä on 86 lasta, joista 13 käy päiväkodissa ja 38 oppikoulussa.

Lisäksi yhdeksän vuokkiniemeläistä opiskelee teknillisissä laitoksissa tai korkeakouluissa (Vuokkiniemi-seura ry. 2008).

Vuokkiniemestä pääsee Kostamukseen neljänä päivänä viikossa linja-autolla. Kostamuksesta puolestaan on joka päivä kulkuyhteys junalla Petroskoihin. Sen lisäksi kerran kahdessa päivässä junalla pääsee myös Pietariin. Molempiin edellä mainittuihin kaupunkeihin pääsee myös lentokoneella joka päivä (Veselova, Lilja. 2009).

Vuokkiniemen koulussa on 11 luokkaa, joissa oppilasmäärä vaihtelee yhdestä kahdeksaan oppilaaseen. Tämän jälkeen jatkokoulutus on mahdollista suorittaa etäopiskeluna missä tahansa. Tämän lisäksi Kostamuksessa on ammattikoulu, yliopistojen haaraosastoja sekä paljon työvoimakeskuksen järjestämiä kursseja (Veselova, Lilja. 2009).

3 HARRASTUSTEN MERKITYS VAPAA-AJANVIETTOTAPANA

3.1 Harrastusmahdollisuudet ja tarpeet

Keskustellessani epävirallisesti useiden nuorten kanssa Vuokkiniemessä tuli ilmi, että kylällä on paljon enemmän vapaa-ajan aktiviteetteja kesällä kuin talvella. Tämän vuoksi harva koulunsa jo päättänyt nuori jää Vuokkiniemen kylälle talven ajaksi, mutta tulee kuitenkin kesäisin sinne takaisin.

Kyselylomakkeeni vastausten perusteella nuoret harrastavat musiikin kuuntelua, lukemista, ulkoilua, piirtämistä, käsitöitä, tanssimista, kalastusta, työpajatoimintaa ja liikuntaa. Lukumääräisesti harrastuksia on ihan mukavasti. Kuitenkin ainoita järjestettyjä harrastuksia ovat työpajatoiminta, tanssit ja käsityöt. Muut harrastukset perustuvat nuorten omaan aktiivisuuteen ja kaiken lisäksi kalastustakaan ei voi harrastaa kuin kesäaikaan. Pilkkiminen taas ei käsitykseni mukaan ollut Vuokkiniemessä suosittua. Ryhmässä harrastettavat aktiviteetit ovat myös kylällä vähissä. Vuokkiniemen

kyläpäällikkö Lilja Veselova kirjoittaa lokakuussa 2009 kirjoittamassansa sähköpostivastauksessa, että nukketeatteriharjoitukset karjalan kielellä ovat kylätalossa alkamassa. Tämän lisäksi Lilja kertoo, että musiikinopettaja on aloittanut työskentelyn kylätalossa. Tämän ansiosta laulamisesta kiinnostuneet lapset ja nuoret voivat käydä kylätalossa laulamassa haitarimusiikin säestyksellä. Vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksiin on näin ollen tullut viime aikoina lisää mahdollisuuksia ja tämä on ainoastaan positiivinen asia.

Veselova kirjoittaa sähköpostivastauksessaan, että urheilu on vähissä ja sitä tarvittaisiin lisää. Järjestö -ja seuratoiminnalle olisi oman tulkintani mukaan kylällä kysyntää. Jääkiekkovaikuttaja Juhani Tamminen kirjoittaa vuonna 2002 julkaistussa teoksessa ”peli” seuraavaa: ” Suomalainen koulujärjestelmä yhdistettynä ainutlaatuihin vapaaehtoistyöhön urheiluseuroissa kaikissa ikäryhmissä Hankoniemeltä Kittilään takaa sen, että vähintään puolet kansastamme on päivittäin fyysisesti ja henkisesti urheilun sekä liikunnan kanssa tekemisissä” (Virtanen (toim.) 2002, 21). Tilanne ei taatusti ole muuttunut huonompaan suuntaan viimeisen yhdeksän vuoden aikana. Olisi hienoa, että sama henki vallitsisi nykyään myös Karjalassa. Suuressa osassa Venäjän tasavaltaa, kuten Pihkovassa, näkyy selkeästi kommunistisen Neuvostoliiton kulttuuriperintö aktiivisena järjestötoimintana nuorten keskuudessa. Kuten Kuopion yliopiston selvityksessä ”Kotikasvatuksen arvot Suomessa, Venäjällä ja Virossa” todetaan, Neuvostoliiton aikaan aktiivinen lapsi - ja nuorisjärjestötoiminta oli yksi merkittävä osa kommunistista kasvatusjärjestelmää. Tiukasti kontrolloidulla järjestelmällä lapsista ja nuorista pyrittiin kasvattamaan ”hyviä neuvostokansalaisia” (Hämäläinen, Kraav & Bizaeva 2002, 116-118) .

3.2 Harrastusten vaikutus hyvinvointiin

Vuokkiniemessä paikan päällä kiinnitin huomiota siihen , että paikalliset lapset ja nuoret viettivät paljon aikaa yhdessä koulun lisäksi myös vapaa-aikanansa. Tämän vuoksi vuokkiniemeläisten lasten ja nuorten keskuudessa vallitsi erinomainen yhteishenki. Tämän kaltaisella yhdessä tekemisen kulttuurilla on nähdäkseni vain positiivinen vaikutus yksilöiden hyvinvointiin.

Hyvän yhteishengen vaikutus positiivisesti hyvinvointiin on todettavissa myös Suomen maan rajojen sisäpuolella. Markku T. Hyyppä on kiinnittänyt asiaan huomiota monessakin eri teoksessa 1980-luvun lopusta lähtien. Huomio on kiinnittynyt etenkin ruotsinkielisten suomalaisten muuta kansakuntaa pidempään elinikään ja keskimäärin korkeampaan terveystasoon. Kyse on siis siitä, että ruotsinkielisillä suomalaisilla on asukasta kohden enemmän sosiaalista pääomaa kuin muilla suomalaisilla. Sosiaalinen pääoma koostuu selvityksistä ja eri tutkimuksista riippuen muun muassa sosiaalisista suhteista, vapaaehtoisista sosiaalisista järjestöistä ja niiden jäsenyyksistä, kansalaisaktiivisuudesta sekä vastavuoroisuudesta (Ruuskanen 2002, 29-30).

Myös muualla Euroopassa tehdyt tutkimukset osoittavat, että harrastuksilla on huomattavaa merkitystä ihmisten hyvinvointiin. Markku T. Hyyppän mukaan Norjassa tehty tutkimus osoittaa, että kuolleisuus on runsaampaa henkilöillä, joiden sosiaalinen osallistuminen on vähäisempää. Malmössä tehty tutkimus puolestaan osoittaa, että vähäinen osallistuminen vaikuttaa liikunnallisen harrastamisen vähäisyyteen ja sitä kautta myös terveyteen ja kuolleisuuteen. Myös Venäjällä on tehty tutkimus, jossa tutkitaan, mitkä syyt ovat ajaneet kommunistimaiden luhistumisen jälkeen kuolleisuuden lisääntymiseen. Yhdeksi merkittäväksi syyksi tutkimuksessa todettiin sosiaalisen pääoman katoaminen ja sitä kautta sosiaalisten verkostojen puuttuminen (Hyyppä 2002,60-63).

4 HARRASTUSTEN EROT SUOMESSA JA VENÄJÄLLÄ

4.1 Vapaa-ajan harrastukset Venäjällä ja Suomessa

Vuokkiniemessä vietetään vapaa-aikaa yleensä paljon ulkona. Nyt on tarkoitus vertailla vapaa-ajan viettoa Vuokkiniemen, Pihkovan ja Kuopion alueiden välillä. Pihkova siis on noin 700 000 asukkaan hallinnollinen alue Länsi-Venäjällä. Vuokkiniemeläisten nuorten vapaa-ajan viettoon tutustuin itse ollessani paikan päällä kesällä 2007 ja talvella 2009. Pihkovan ja Kuopion alueiden vapaa-ajan harrastuksiin tutustuin puolestaan lukemalla vuonna 2002 julkaistua kirjaa kotikasvatuksen arvot Suomessa,

Venäjällä ja Virossa. Kuopion seudulta aineistoa on kerätty 1080 oppilaan verran. Pihkovan aineisto puolestaan koostuu 270 oppilaasta. Kyselyyn vastanneet oppilaat ovat noin 14-vuotiaita. Molemmat kyselyt on toteutettu oppituntien aikana (Hämäläinen, Kraav & Bizaeva 2002, 7-13). Oma aineistoni koostuu Vuokkiniemellä itse toteuttamastani kyselystä sekä omasta alueella toteuttamistani havainnoinnista. Kyselyyn vastasi kahdeksan oppilasta. he olivat 12-15-vuotiaita.

Kuopiossa ja Pihkovassa selkeästi suosituin vapaa-ajankäyttötapa on kavereiden tapaaminen ja tv:n katselu. Minun tekemässäni kyselyssä yksikään oppilas ei ollut ilmoittanut harrastukseksi television katselua ja kavereiden tapaamista. Syynä on luultavasti se, että niin moni pitää sitä niin itsestäänselvytenä eikä luokittele sitä harrastukseksi. Omien kokemusteni perusteella television katselu nuorten keskuudessa todellakin on siellä aika vähäistä, etenkin verrattuna Kuopion ja Pihkovan nuoriin. Päätelen tilanteen olevan sillä tavalla siitä, että nuoret liikkuvat paljon ulkona ympäri Vuokkiniemeä päivin sekä illoin, koska näin heitä paljon liikkeessä. Tämän vuoksi oletan, että tv:n katselua he eivät ole ehtineet kovin paljon harrastaa. Sen sijaan kavereiden tapaamiseen nuoret käyttävät varmasti Vuokkiniemessä paljon enemmän aikaa kuin Kuopiossa ja Pihkovassa, koska nuoret muodostavat siellä keskenään erittäin kiinteän yhteisön ja he liikkuvat yhdessä eri harrastuksien parissa. Hyvin harvoin näin kenenkään liikuskelevan kylällä yksin. Mielestäni on positiivinen asia, etteivät vuokkiniemeläiset nuoret eristäydy liiaksi muista jäämällä katselemaan kotiin televisiota (Hämäläinen, Kraav & Bizaeva 2002, 108-109).

Kirjassa esitetyn kyselyn mukaan Kuopion alueella harrastetaan kuntoliikuntaa selkeästi enemmän kuin Pihkovassa. Vuokkiniemen kahdeksasta vastanneesta oppilaasta kolme ilmoitti harrastavansa jotakin liikuntaa, esimerkiksi tanssia tai ulkona liikkumista. Näiden lisäksi kaksi oppilasta haluaa kylään lisää liikunnallisia aktiviteetteja. Eli viisi oppilasta kymmenestä osoittaa jonkinlaista kiinnostusta liikunnan harrastamista kohtaan. Tämän kyselyn perusteella on vaikea verrata vuokkiniemeläisten liikunnan harrastamista Kuopion alueen suomalaisiin ja Pihkovan alueen venäläisiin. Kuopion yliopiston selvityksen mukaan 25 prosenttia kyselyyn vastanneista suomalaisista harrastaa kuntoliikuntaa keskimäärin 5-10 tuntia viikossa. Samaan kyselyyn vastanneista venäläisistä 16 prosenttia harrastaa liikuntaa saman verran (Hämäläinen, Kraav & Bizaeva 2002, 107-108). Itse uskoisin, että Vuokkiniemessä vastaava

lukema olisi yli 50 prosenttia, koska omien havaintojeni perusteella suurin osa nuorista oli ulkona päivittäin ainakin sen tunnin verran. Kesällä he pelasivat lentopalloa ja jalkapalloa. Talvisin suosittuja harrastuksia olivat hiihto, mäenlasku ja erilaiset sisäpelit, jos sisätiloihin pääsy oli mahdollista.

Tutkimuksen mukaan Pihkovan alueen venäläiset ovat vapaa-aikana ahkerampia lukijoita kuin Kuopion alueen suomalaiset, jos ei ole kysymys sarjakuvista. Tieto-, nuoriso- ja kaunokirjallisuuden lukeminen on Kuopion seudulla huomattavasti vähäisempää kuin Pihkovan alueella. Sarjakuvia tutkimuksen mukaan suomalaiset lukevat ehkä hiukan enemmän kuin venäläiset. Yksi kahdeksasta kyselyyni vastanneesta vuokkiniemäläisestä oppilaasta kertoi harrastavansa lukemista. Uskoisin, että tämä kyselyn tulos vastaa todellisuutta siinä mielessä, että aktiivisia lukijoita nuorista on vain se hiukan yli kymmenen prosenttia. Pihkovan alueella melko tai erittäin paljon lukemista harrastavia on 35 prosenttia ja Kuopion alueelta vastaava lukema on 26 prosenttia. Pidän siis todennäköisenä, että aktiivisesti lukemista harrastavia nuoria on Vuokkiniemessä selvästi vähemmän kuin Kuopion ja Pihkovan seudulla. Tämän asian uskoisin johtuvan kulttuurierosta. Vuokkiniemen ihmisille on ominaista toimia yhdessä ja liikkua ulkona paljon. Tämän vuoksi uskoakseni itsenäiset vapaa-ajanviettotavat kuten lukeminen eivät ole kovinkaan suuressa suosiossa sillä alueella (Hämäläinen, Kraav & Bizaeva 2002, 107-109).

Järjestötoiminta nuorten keskuudessa Pihkovan seudulla on mielestäni jopa yllättävän aktiivista. Jopa kolmannes kyselyyn vastanneista venäläisistä nuorista osallistuu järjestötoimintaan melko paljon tai erittäin paljon. Kuopion seudun oppilaista ainoastaan neljä prosenttia osallistuu saman verran järjestötoimintaan (Hämäläinen, Kraav & Bizaeva 2002, 110). Vuokkiniemen kyläpäällikkö Lilja Veselova kirjoitti 6.10.2009 lähettämässään sähköpostivastauksessa, että koulun lisäksi vapaa-ajan toimintaa järjestävät vain kylätalon henkilökunta ja martat. Järjestötoimintaa ei siten kylällä oikeastaan ole ollenkaan. Marttojen toiminta sinänsä voisi olla jonkin asteista järjestötoimintaa, koska omien paikan päällä tekemieni havaintojen mukaan he järjestävät ja suunnittelevat toimintaa samalla tavalla kuin esimerkiksi suomalaiset järjestöt. Tietysti myös meidän järjestämämme toiminta voitaisiin luokitella jollakin tavoin järjestötoiminnaksi, jos oppilaitoksemme Humanistinen ammattikorkeakoulu tulkittaisiin hankkeessa mukana olevana toimijana järjestöksi. Itse olettaisin, että jos joku tahon

alkaisi järjestämään Vuokkiniemen kylällä järjestötoimintaa, myös nuorten toimintaan osallistuminen olisi aktiivista.

Tutkimuksesta käy ilmi, että Pihkovan seudun nuoret tekevät selkeästi enemmän kotitöitä kuin Kuopion lähialueella asuvat nuoret. Yli puolet (60%) kyselyyn vastanneista Pihkovan venäläisistä nuorista ilmoitti tekevänsä kotitöitä vähintään melko paljon. Kuopiolaisista yhtä paljon kotitöitä ilmoitti tekevänsä vain vajaa kolmannes (Hämäläinen, Kraav & Bizaeva 2002, 110-111). Vuokkiniemen nuorille tekemässäni kyselyssä kukaan ei ilmoittanut harrastukseen kotitöitä. Tämän uskon johtuvan siitä, että kotityöt ovat heille itsestänselvyys. Sen sijaan Lilja Veselova vastasi kaiken muun ohessa, että nuoret tekevät myös kotona jotakin omia asioitaan muiden harrastusten ohessa. Projektia Vuokkiniemellä tehdessäni asuin entisen kyläpäällikön Svetlana Remsun asunnossa. Myös siellä minun ja opiskelijakollegani Leena Uharin arkeen kotityöt kuuluivat merkittävällä tavalla. Lämmitimme kahta talossa sijaitsevaa uunia lähes päivittäin ja ulkosaunaa kahdesti viikossa. Lisäksi hakkasimme halkoja, siivosimme taloa ja sen ympäristöä sekä sisältä että ulkoa ja teimme ruokaa. Kotitöihin meni meillä keskimäärin reilusti yli tunti yhtä päivää kohden. Lisäksi uskoakseni monissa taloissa kotitöitä on huomattavasti vielä enemmän. Kaikissa talouksissa esimerkiksi veden tulo ei ollut mikään itsestänselvyys. Tämän vuoksi uskon, että vuokkiniemeläisistä nuorista suurin osa tekee ainakin melko paljon eli 5-10 tuntia viikossa kotitöitä.

Lokakuussa 2009 vuokkiniemeläisten tärkeimmät harrastukset olivat kyläpäällikkö Veselovan mukaan pojilla puuverstaalla käyminen ja tytöillä ompelu. Tämän kaikki koulun oppilaat tanssivat karjalaisia kansantansseja kulttuuriprojektin puitteissa. Itse uskon, että nämä ovat tärkeimmät harrastukset juuri siksi, että muuta ohjattua toimintaa kylällä ei ole. Viisi kahdeksasta kyselyyni vastanneesta oppilaasta ilmoitti harrastukseen työpajan tai käsityön. Se on mielestäni aika paljon. Tarkennuksena kirjoitan tähän väliin, että työpajassa ei ainakaan vielä helmikuussa 2009 ollut mitään muuta toimintaa kuin nimenomaan käsityöt. Kuopion yliopiston kyselyyn vastanneista suomalaisista ja venäläisistä nuorista hiukan alle kolmasosa käyttää vapaa-ajastaan 2-4 tuntia viikosta käsitöihin. Kylätalossa sijaitseva puutyöpaja oli talvella poikien käytössä kaksi tuntia viikossa ja koulun opettaja Valentina Lipkina järjesti ompelukerhoa tytöille kaksi tuntia joka viikko. Tämän tiedon, Liljan vastauksen ja oman kyselyni pe-

rusteella on helppo päätellä, että reilusti yli puolet vuokkiniemeläisistä nuorista harrastaa käsitöitä ainakin kaksi tuntia viikossa eli selkeästi enemmän kuin yliopiston kyselyyn vastanneet venäläiset ja suomalaiset (Hämäläinen, Kraav & Bizaeva 2002, 107).

Suomalaisten ja venäläisten välillä on tutkimuksen mukaan joitakin selkeitä eroja. Venäläisten nuorten aktiivisuus järjestötoimintaa kohtaan oli selkeästi suurempaa kuin suomalaisilla nuorilla ja tämä tieto oli melkoinen yllätys myös minulle. Lähinnä minua ihmetytti se, kuinka aktiivisia järjestötoimijoita venäläiset nuoret ovat kyselyn mukaan. Syy tähän löytyy Kuopion yliopiston selvityksen mukaan entisen Neuvostoliiton aikaisesta kommunistisesta kulttuuriperinnöstä. Silloin Neuvostoliittoon perustettiin kommunistiset lapsi- ja nuorisojärjestöt, jotka toimivat todella kontrolloidusti. Kommunismin aikakauden vahva järjestöperinne on ilmeisesti tullut Venäjälle jäädäkseen (Hämäläinen, Kraav & Bizaeva 2002, 116-119).

Myös kotitöiden tekemisessä ja vanhempien kanssa keskustelussa venäläiset nuoret ovat kyselyn mukaan selkeästi aktiivisempia kuin suomalaiset. Tämä saattaa osittain selittyä myös Venäjän kommunistisella perinnöllä, sillä Neuvostoliiton aikaan myös kotikasvatus oli tiukasti kontrolloitua. Venäläisten aktiivisuus kotitöissä korreloituu myös vahvasti aktiiviseen vanhempien kanssa keskusteluun. Suomalaisilla siis vanhempien kanssa keskustelukin on huomattavasti vähäisempää kuin venäläisillä. Tässä olivat mielestäni selkeimmät erot suomalaisten ja venäläisten vapaa-ajan vieton välillä (Hämäläinen, Kraav & Bizaeva 2002, 116- 118).

4.2 Suomalaisten ja vuokkiniemeläisten vapaa-ajanviettotapojen vertailu

Suomalaisten vapaa-ajanviettotavat ovat muuttuneet viime aikoina selkeästi, etenkin maalaiskylissä. Tässäkin maassa on siirrytty yhteisökeskeisyydestä yksilökeskeisyyteen. Vielä 1980-luvulla ja hiukan sen jälkeenkin suomalaisten vapaa-ajan viettoon liittyi oleellisena osana yhteisö. Ei ollut vapaa-ajan harrastuksia, joita olisi voinut harrastaa yksin. Yhteisön tavat ja tottumukset sekä tukivat että rajoittivat ihmisten toimintaa. Nykyään suomalaisilla on erilaisia mahdollisuuksia viettää vapaa-aikaansa myös yksin. Television yhä laajeneva tarjonta ja Internetin keskustelupalstat tarjoavat mah-

dollisuuden ihmisen yksilöllistymiselle, kun yksilö ei ole enää riippuvainen omasta yhteisöstään (Liikkanen 2009,21). Minulla on tästä yksilöllistymisestä omilta armeija-ajoiltani loistava esimerkki. Tupakaverini nimittäin kertoi, että kaikki hänen ystävänsä ovat "tietokoneessa", kuten myös hänen tyttöystävänsä.

Vuokkiniemessä on tasan yksi internetyhteys. Se on koulun tiloissa, eikä sitä voi käyttää kuin harvoin, riippuen siitä milloin ATK:n opettaja sitä haluaa. Myös tietokoneita on ainoastaan harvoissa kotitalouksissa. Television tarjontakin on usein nuorison makuun mitäänsanomatonta ja yksitoikkoista. Matkapuhelimet nuoriltakin yleensä löytyy, mutta sen avulla ei voi suuremmin viettää vapaa-aikaansa. Tämän vuoksi on käytännössä pakko harrastaa yhteisiä harrastuksia, kun olosuhteet eivät tarjoa mahdollisuutta mielekkäisiin yksilöllisiin harrastuksiin.

Liikkasen toimittamassa kirjassa "Suomalainen vapaa-aika" ja kirjaan liitetyistä tutkimuksista käy ilmi, että suomalaisten nuorten vapaa-ajanviettotavat ovat muuttuneet merkittävästi verrattuna 2000-luvun alkuun. Suomen maaseuduiltakaan ei enää löydy kovin suurissa määrin samankaltaista vapaa-ajan toimintaa kuin Vuokkiniemestä. Extreme-lajit ja erilaiset luovat harrastukset ovat yhä enemmän vieneet tilaa perinteisiltä harrastuksilta (Liikkanen 2009, 267-269). Kaksi vuosikymmentä sitten tilanne oli suurin piirtein sama kuin Vuokkiniemessä nykyään: Ei ollut mahdollisuutta erikoisiin harrastuksiin, kun kukaan ei ollut niitä järjestämässä. Ei ollut myöskään kahviloiden ja baarien tyyppisiä ajanviettopaikkoja. Viikonloppuisin Vuokkiniemessä paikallinen baari on muutaman tunnin auki kuten myös nuorten pyörittämä disco. Epävirallisesti haastatellessani nuoria aikuisia baarissa helmikuussa 2009 kävi ilmi, että nuorisolle ei löydy mielekäästä tekemistä kylästä. Juuri tämä asia pakottaa käymään baarissa ja käyttämään kaikki mahdolliset virikkeet hyväksi, vaikka ne eivät kovin mielekkäitä olisikaan.

Kesäisin Vuokkiniemessä on kohtuullisesti vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Jalkapalloa voi pelata kohtuullisen isolla kentällä puisiin maaleihin. Vuokkiniemen ympäristö tarjoaa myös suotuisat olosuhteet kalastukselle, uinnille ja retkeilylle. Kalastukseen ja retkeilyyn on tarjolla jopa poikkeuksellisen hyvät olosuhteet. Lentopallo on kuitenkin selkeästi suosituin harrastus nuorten keskuudessa. Nuoret kerääntyvät sitä pelaamaan pitkin päivää kesäisin kentälle kuten myös öisin. Minä olin heidän mukana

pelaamassa lentopalloa aina aamuviiteen asti. Talvisin vapaa-ajanviettomahdollisuudet ovat selvästi rajallisemmat. Hiihtoa voi aina harrastaa, kuten myös pilkkimistä. Muita ulkoharrastuksia kylältä ei sitten juuri löydykään. Ei ole mitään luistelukenttää, jossa voisi käydä luistelemassa ja pelaamassa vaikka jääkiekkoa. Sisäharrastuksetkin ovat lähinnä työpajatoiminnan varassa.

Suomalaisten vapaa-ajanviettotavat ovat muuttuneet aikojen saatossa paljonkin. Vuokkiniemessä harrastukset ovat pysyneet suurin piirtein samoina. Syykin tähän on selvä: Kaupungeilla ja maaseuduilla Suomessa on toimivia järjestöjä, jotka pitävät huolen siitä, että alueelle tulee uusia harrastusmahdollisuuksia. Kaiken lisäksi kunnissa ja kaupungeissa on erilaisia ryhmiä, joiden tehtävänä on kehittää ja tuoda kaupunkiin erilaisia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Tekemäni kyselyn tuloksia katsoessani huomasin, että nuoret korkeintaan halusivat lisää jo järjestettäviä harrasteita ja aktiviteetteja, eivätkä he tuoneet esille minkäänlaista tarvetta täysin uusille harrasteille. Itse uskon, ettei paikallisilla lapsilla ja nuorilla ole edes tietoa kaikista niistä harrastuksista, jotka suomalaisille ovat täysin arkipäiväisiä. Esimerkkeinä voisin mainita musiikin parissa harrastamisen ja internetissä surffailun. Vuokkiniemessä on ainoastaan mahdollista kuunnella musiikkia, tosin sen musiikin tarjontakin on rajallista. Kanteleensoiton opetusta on toisinaan tarjolla, kun opettaja tulee vierailulle Kostamuksesta. Musikaalisille nuorille olisi mielestäni tarkoituksenmukaista järjestää enemmänkin musikaalisia kursseja, kuten laulua, kitarasoittimien, rumpujen sekä koskettimien käyttöä. Myös bänditoiminnan järjestäminen olisi minusta hyvä idea.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimusongelma ja kysymykset

Tutkimuksessa pyrin selvittämään monin tavoin vuokkiniemeläisten vapaa-aikaa -ja harrastustoimintaa. Tämän ongelman selvittämiseksi oli tarpeellista tietää vastaus muutamaa oleellisimpaan kysymykseen. Suosituimmat harrastukset paikallisen nuorison keskuudessa oli syytä selvittää, jotta tiedän, minkä tyyppisestä toiminnasta paikallinen nuoriso pitää ja kuinka kyseistä toimintaa voisi vielä kehittää. Tässä yhteydessä tulee myös ottaa huomioon se, että vuokkiniemeläisillä on tiedossa vain heidän suosittu harrastuksensa. Heillä ei ole edes tietoa kaikista harrastusmahdollisuuksista, joita meillä Suomessa on ja jotka voisivat myös kiinnostaa heitä.

Tutkimusongelman ratkaisun kannalta oli tärkeää selvittää, minkä tyyppiselle vapaaajan toiminnalle olisi kysyntää lasten ja nuorten keskuudessa. Asiaa kysyin kyselylomakkeella lapsilta ja nuorilta suoraan, mutta heidän informaatiossa ei ollut riittävä materiaali minulle. Tämän vuoksi kysyin asiaa kyläpäälliköltä, opettajilta ja nuorilta aikuisilta. Lisäksi tarkkailin itse ympäristöäni paikan päällä ollessani. Kyläpäälliköltä olen kysynyt asiaa monissa keskusteluissamme ja sähköpostin yhteydellä. Opettajilta kysyin asiaa lomakkeilla ja lisäksi kuulin Liljan välityksellä heidän mielipiteitään asiasta. Lomakkeita ei valitettavasti ole enää minulla eikä tiettävästi kenelläkään muulla. Jäljellä ovat vain minun muistinvaraiset tietoni näistä lomakkeista. Vanhempiin nuoriin sain kontaktia käytännössä ainoastaan viikonloppuiltaisin menemällä baariin. Epävirallisesti haastattelemani aikuiset nuoret olivat kuitenkin korkeintaan lievässä humalatilassa, joten he pystyivät antamaan varteenotettavia ja järkeviä mielipiteitä ja lausuntoja.

Jotta tietäisin, mitä vuokkiniemeläiset nuoret ihmiset haluaisivat harrastaa, mikä ei nykyisillä resursseilla ollut mahdollista, minun täytyi ottaa tästä asiasta myös selvää. Minun mielestäni oli todella tarpeellista selvittää, mihin harrastuksiin kannattaisi ensimmäiseksi alkaa suuntaamaan resursseja, jos niitä vain joltakin taholta saataisiin lisää. Kaikilla meillä on erinäisiä kiinnostuksen kohteita ja asioita, jotka meitä kiinnostavat. Sama tilanne on myös Vuokkiniemessä. Itse asiassa heidän kiinnostuksen

kohteensa olivat hyvin pitkälti samankaltaisia. Minun mielestäni tämä kertoo siitä, että heillä ei ole kovin paljon tiedossa harrastuksia, joihin ei kylällä ole mahdollisuutta. Minun olisi vaikea uskoa että Vuokkiniemen nuoret ihmiset olisivat todellisuudessa niin homogeenisiä, että lähes kaikilla haastattelemillani ihmisillä olisi näin samankaltaiset kiinnostuksen kohteet.

Suomessa vapaa-ajan toimintaa järjestävät kuntien ja nuorisotoimien lisäksi erilaiset vapaa-ajan järjestöt. Mitkä tahot sitten Vuokkiniemessä järjestävät vapaa-ajan toimintaa? Kannattaisiko resurssoida vapaa-aikaa järjestäviin tahoihin lisää, jotta saataisiin heidän toimintaa monipuolistettua? Toisaalta olisiko tarpeellista tuoda kylälle kokonaan uusia toimijoita, olisiko täysin erilaiselle toimintakulttuurille kysyntää? On tarpeellista selvittää, mitä järjestäviä tahoja kylällä jo on, ettei vahingossa panostettaisi liikaa uusiin toimintaa järjestäviin tahoihin, jos samankaltainen toiminnan järjestäjä sattumalta Vuokkiniemestä jo löytyisikin. Olisi äärimmäisen tärkeää, että resurssit suuntautuisivat oikeaan osoitteeseen. Turhiin tappiollisiin toimenpiteisiin tuskin on varaa. Tämän vuoksi minun täytyi myös selvittää, kuinka toimintaa Vuokkiniemen kylällä järjestetään.

Tutkimukseni tavoitteena on vapaa-ajan harrastustilanteen parantamisen lisäksi myös se, kuinka saataisiin Vuokkiniemen nuoriso jäämään kylälle myös tuleviksi vuosiksi. Yksi keino siihen voisi olla monipuolisemmat harrastusmahdollisuudet, mutta myös paljon muita siihen vaikuttavia asioita löytyy. Tärkeitä asioita ovat nähdäkseni opiskelumahdollisuudet ja elinolosuhteet nuorilla. Yksi iso asia on myös työllisyys, mutta siitä voisi vaikka joku toinen opiskelija tehdä toisen opinnäytetyön. Niin suuresta asiasta on kysymys. Päätin miettiä omalle kohdalleni, mitkä asiat olisivat minulle tärkeitä, jos asuisin samankaltaisessa kylässä. Minun mielestäni nuorille ihmisille täytyy antaa mahdollisuus opiskella sellaista alaa, joka on heistä kiinnostavaa. Jos minulla ei olisi mahdollisuutta opiskella haluamaani alaa nykyisessä olinpaikassani, muuttaisin luultavasti sellaisen paikan läheisyyteen, jossa olisi mahdollisuus opiskella mieleistäni alaa. En usko että olen yksin mielipiteeni kanssa. Opiskelumahdollisuudet olivat mielestäni tämän vuoksi tarpeellista selvittää. Ei ole mitään hyötyä panostaa edes minkään toiminnan järjestämiseen, jos kaikki nuoret lähtevät opintojen perässä muualle. Toisaalta tiedän myös sen, että Vuokkiniemen paikallinen nuoriso on tietoinen siitä, mitä palveluja on tarjolla muualla Venäjällä ja millaiset siellä on elinolosuhteet.

teet. Minun taas oli syytä perin pohjin tutustua, millaiset olivat elinolosuhteet Vuokkiniemessä. Tämän vuoksi oli hienoa, että projektin puitteissa onnistuin hyvin perehtymään henkilökohtaisesti olosuhteisiin.

5.2 Tutkimuksen lähestymistapa

Kvalitatiivinen tutkimuksen lähestymistapa oli itselleni täysin selvä lähestymistapa jo alusta alkaen. Ensinnäkin pidän itse enemmän kvalitatiivisesta tutkimuksesta kuin kvantitatiivisesta tutkimuksesta. Toisekseen muuttujia minun tutkimuksessani on niin vähän, ettei ole oikein edes mahdollista etsiä tilastollisia todennäköisyyksiä. Kaiken lisäksi tilanteeni on sama kuin mistä Pentti Alasuutari kirjassa "Laadullinen tutkimus" painottaa, eli tilastollinen argumentaatiotapa ei ole ollenkaan tarpeen eikä myöskään järkevää (Alasuutari 1999, 38-39). Minä pidän henkilökohtaisesti laadullisen tutkimuksen joustavuudesta.

Laadullisessa tutkimuksessa on siis kaksi vaihetta: havaintojen pelkistäminen ja arvoituksen ratkaiseminen. Itse aloitin pelkistämällä tutkimukseni tarkastelun, kuten se hyvin luonnollista onkin. Ensiksi katsoin tekemieni kysymyslomakkeiden vastauksia ja sitä, mikä niissä on kaikkein oleellisinta. Katselin mitkä kysymykset olivat vastauksien perusteella käytännössä tutkimuksen kannalta tarpeettomia. Kysymyksiäni asetellessa en pystynyt arvioimaan sitä, kuinka samankaltaisia vastauksia ne voisivat sisältää. Kuitenkin niin sanottuja "raakahavaintoja" kertyi ihan sopiva määrä eli vastauksia, joista pystyi ongelmitta tekemään tiettyjä johtopäätöksiä (Alasuutari 1999, 40-41).

Seuraavaksi minulla oli edessäni havaintojen yhdistäminen, eli tulkitsin erilliset raakahavainnot havaintojen joukoksi. Esimerkiksi suosituimmissa harrastuksissa suurin osa oli vastannut joko työpajaa ja käsitöitä. Itse paikan päällä olleena tiesin, että työpajassa ei ole muuta ohjattua toimintaa kuin puukäsityöpaja, joten pystyin sen varmuudella tulkitsemaan käsitöiksi. Sitten esimerkiksi hiihtämisen ja jalkapallon pystyin yhdistämään liikunnaksi. Nämä säännöt pätee koko aineistoon. Koko aineistosta on

myös pääteltävissä, että liikuntaa kaivataan jossakin muodossa kylälle lisää. Tätä tulkintaa tukee myös Lilja Veselovan lausunto siitä, että nuorille tulisi olla enemmän liikunnallisia harrastuksia (Alasuutari 1999, 40-41).

Otin tutkimukseeni ns. eklektisen katsonnan, eli ongelmani ei ole siinä, kuinka ymmärrän asiat, joita tutkimuksessa minulle kerrotaan. Ongelmani on siinä, kuinka saisin tekemistäni haastatteluista mahdollisimman paljon irti, eli pystyn käyttämään kyselyjäni parhaalla mahdollisella tavalla hyväkseni. Käytin hyväkseni myös Kvalen (1996) ohjetta, eli mietin analyysiä jo siinä vaiheessa, kun aloitin kyselyiden tekemisen. Tämän vuoksi en tarvinnut tutkimustani varten kerätä mielettömän suurta aineistoa. Tiedostin, että saan riittävästi materiaalia kyselylomakkeiden, tekemieni havaintojeni ja kyläpäällikkö Lilja Veselovan haastattelulla. Moneen muuhun tutkimukseen nähden minulla on aineistoa kohtuullisen vähän määrällisesti katsoen, ottaen vielä huomioon pienen tapaturman. Jälkikäteen olen miettinyt, että menetetyillä opettajien vastauksilla en olisi kuitenkaan saanut mitään merkittävää lisätietoa tutkimukseeni. Minulla on kuitenkin opettajan vastaukset aika hyvin muistissani ja heidän vastaukset olivat oman muistini mukaan hyvin samankaltaiset kyläpäällikön vastausten kanssa, eikä mitään merkittävää lisätietoa olisi kyselyillä tullut ilmi. Itse asiassa jo tässä keräämässäni aineistossa on jotakin materiaalia, jotka ovat jälkikäteen tutkimuksen kannalta ajatellen turhia. Näitä ovat lähinnä muutamat samankaltaiset kysymykset nuorille esittämässäni tutkimuksessa. Kuitenkin kaiken kaikkiaan olen tyytyväinen aineistooni. Sain tärkeää tietoa, josta pystyn tekemään melko luotettavia johtopäätöksiä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 68-70).

Havainnointi oli minun kannaltani luonnollinen tutkimusmenetelmä, kun vietin paikan päällä aikaa yhteensä seitsemän viikkoa kesäkuussa 2007 ja tammi-helmikuussa 2009. Hiukan vaikeaa määrittää, voisiko tekemääni havaintoa kutsua piilohavainnoinniksi, osallistuvaksi havainnoinniksi, havainnoinniksi ilman osallistumista, osallistavaksi havainnoinniksi. Oikeastaan olen tässäkin tutkimuksessa käyttänyt kaikkia näitä havainnoinnin muotoja (Tuomi & Sarajärvi 2009, 81-82).

Piilohavainnointi on siis Grönforsin mukaan osallistuvaa tutkimusta, jossa tutkija osallistuu tutkittavan elämään yhtenä heistä ilman, että tutkittavat tietäisivät tutkimuksesta mitään. Kesällä 2007 tekemäni havainnot olivat tavallaan tämän kaltaisia. En tosin

tiennyt enkä osannut edes itse aavistaa tuolloin, että tulisin tekemään Vuokkiniemestä opinnäytetyöni. Tutkimustapaa pidetään yleisesti hyvin epäeettisenä, mutta en näkisi sitä tässä minun tutkimuksessani kovin suurena ongelmana, koska tutkimukseni tuolta ajalta käyttämäni havainnot ovat hyvin marginaalisia, eivätkä henkilöidy keneenkään, vaan kerron asioista yleisellä tasolla (Tuomi & Sarajärvi 2009, 81-82).

Havainnoinnissa ilman osallistumista tutkija on siis ulkopuolinen ja osallistumaton tarkkailija. Lisäksi tutkimuksen tiedonantajat tietävät osallistuvansa tutkimukseen. Tämän kaltaista havainnointia tein muun muassa silloin, kun kiertelin kylätalossa sekä Vuokkiniemen koulun tiloissa ja ylipäätään Vuokkiniemen ympäristössä. Osallistuva havainnointi on juuri sellaista kuin nimestä helposti voisi päätellä, eli tutkijan aktiivista osallistumista tutkimukseen tiedonantajien kanssa yhteistyössä. Osallistuvaa havainnointia tein taas jatkuvasti talvella 2009, kun ohjasin toimintaa lapsille ja nuorille päivittäin. Tällä tavoin sain hyvin tietoa lasten mieltymyksistä erilaisia vapaa-ajan toimintoja kohtaan (Tuomi & Sarajärvi 2009, 82).

Pyrin parhaan kykyni mukaan tekemään myös osallistavaa havainnointia. Osallistavan toiminnan tavoitteena on saada järjestetylle toiminnalle jatkuvuutta siten, että se jatkuu myös tutkijan lopetettua toiminnan. Tavoitteena oli sen kaltainen tilanne, että järjestämämme toiminta olisi jatkunut Vuokkiniemessä myös sen jälkeen, kun poistuimme paikkakunnalta. Tässä suhteessa epäonnistuin. He saattoivat oppia itse pelaamaan ja leikkimään meidän järjestämiämme pelejä ja leikkejä, mikä olisi hieno asia jos näin on tapahtunut. Minulla ei tosin ole siitä minkäänlaista tietoa. Tiedän vain sen, että ohjattuna toimintana meidän järjestämiämme aktiviteetteja kukaan ei ole tullut jatkamaan (Tuomi & Sarajärvi 2009, 82).

5.3 Aineiston keruu ja analyysi

Olin päättänyt juuri ennen Vuokkiniemeen lähtöä tammikuussa 2009, että teen projektin aikana kvalitatiivisen kyselytutkimuksen. Kysymykset kyselytutkimukseen suunnittelin sopiviksi kolmen ensimmäisen viikon aikana. Ajattelin, että on järkevää ensin hiukan paikan päällä havainnoida, mitkä olisivat sopivia kysymyksiä lapsille esitettäväksi. Sitten kirjoitin 12 muotoilemaani kysymystä paperille ja vein paperin

kyläpäällikölle, jotta hän voi kääntää kysymykset Venäjän kielelle. Ajattelin, että Suomeksi ei kannata kysymyksiä esittää kenellekään, koska monilla lapsilla ja nuorilla Suomen kielen taito on puutteellinen ja kysymyksiin vastatessa voi tulla väärinymmärryksiä.

Jaoin Venäjän kielelle käännettyjä kyselyitäni lapsille ja nuorille viimeisen projektiviikon aikana. Suurimmaksi osaksi jaoin kyselyt joko oppitunnin aikana, järjestämämme levyraadin aikana tai viimeisellä ATK:n opetustunnillamme. Tarjosin kyselyitä kaikille jotka saapuivat silloin meidän ohjaustuokioihimme. Ennen viikonloppua vein lasten ja nuorten vastaukset kyläpäällikkö Lilja Veselovalle suomennettavaksi. Viimeistä saamaani vastausta en ehtinyt hänelle viedä, koska sain sen käsiini samana päivänä kun lähdimme jo takaisin kohti Suomea ja Haapavettä. Onnistuin 28. lokakuuta 2009 kuitenkin tavoittamaan kotipaikkakunnaltani venäläisen naisen, joka osaa hyvin sekä Suomen että Venäjän kieltä ja kaiken lisäksi on kotoisin Vuokkiniemen läheltä Kostamuksesta sekä töissä paikallisessa perhekodissa Vieremällä.

Ensimmäisenä kyselin lomakkeessa luonnollisesti lasten ja nuorten harrastuksia. Neljä oppilasta kahdeksasta vastanneesta kertoivat harrastukseksi työpajan. Kyselyä tehdessäni työpajassa ei ollut muuta toimintaa kuin käsityöt. Kun työpajojen lisäksi yksi oppilas kertoi harrastavansa käsitöitä, tulkitsisin itse tuloksen niin, että viisi vastaajaa kahdeksasta harrastaa käsitöitä. Kaiken lisäksi yksi oppilas on vastannut kyselyyn ympäröivästä ”on”. Muita kyselyssä ilmi tulleita harrastuksia olivat jalkapallo, kalastus, liikunta, piirtäminen, tanssit, musiikin kuuntelu ja lukeminen. Käsitöiden lisäksi harrastukset ovat näin ollen suurelta osin ulkoilu – ja liikuntapainotteisia. Käsityöt olivat kuitenkin selkeästi suosituin harrastus. Syy siihen on mielestäni selkeä: muuta ohjattua vapaa-ajan harrastustoimintaa kylällä ei oikeastaan ole. Uskoisin, että musiikinopettajan kylätaloon tulon myötä myös laulu on suosittu harrastus lasten ja nuorten keskuudessa. Kaikki muu toiminta on järjestetty lasten ja nuorten tai vanhempien oman aktiivisuuden pohjalta. Sen vuoksi meidän kaltaisille ohjaajille olisi Vuokkiniemessä kysyntää.

Seuraavana kysymyksenä esitin, että mitä toimintaa oppilaiden mielestä Vuokkiniemeen tarvitaan lisää. Tämä kysymys oli vastauksista päätellen vaikea ja hajontaa oli paljon. Vuokkiniemeen haluttiin kyselyssä lisää ulkoilua, hiihtämistä, liikuntaa, kalas-

tusta ja koroumpelua. Yhtä selkeää ykköstoivetta oppilaiden kesken ei löytynyt. Viisi kyselyyn vastanneista kahdeksasta oppilaasta oli sitä mieltä, ettei mitään toimintaa kylään tarvita lisää. Uskoakseni tämä johtuu siitä, että kyselyyn vastanneet lapset ja nuoret eivät osaa kuvitella, mitä lisäaktiviteetteja heille voisi olla tarjolla. Monenlaiset urheilukerhot olisivat uskoakseni Vuokkiniemessä suosittuja. Myös kyläpäällikkö kertoi sähköpostin välityksellä, että nuorille on liian vähän järjestetty urheilullista toimintaa ja liikuntaa tulisi kaikissa muodoissa lisätä.

Kolmannessa kysymyksessä halusin lapsilta ja nuorilta tiedustella, mitä mieltä he olivat meidän järjestämistämme toiminnasta. Halusin saada jonkinlaista yleiskuvaa siitä, mitä lapsille ja nuorille on meidän toiminnastamme jäänyt mieleen. Jälkeenpäin ajateltuna ja vastaukset luettuna voin helposti tulla siihen lopputulokseen, että tätä kysymystä ei välttämättä olisi tarvinnut ottaa tähän kyselytutkimukseen mukaan. Yksi oppilaista ei osannut vastata kysymykseen ja kaikkien muiden mielestä toiminta oli oikein hyvin järjestetty. Tästä voi tehdä minun näkemykseni mukaan kolme erilaista johtopäätöstä: joko oppilaat todella olivat tyytyväisiä kaikkeen meidän järjestämämme toimintaan, kysymykseen oli vaikea vastata tai kohteliaisuussyistä he vastasivat kysymykseen tällä tavalla. Muulla tavoin en osaa tätä kysymystä ja vastauksia analysoida.

Neljäs kysymykseni oli, että mikä meidän järjestämistämme toimintamuodoista oli mieluisin, musiikki, ATK, luonto vai liikunta. Seuraava kysymys oli jälkeenpäin ajateltuna liiaksi edellisen toistoa, eli mikä oli parasta meidän järjestämässämme toiminnassa. Vastaukset kun olivat molemmissa hyvin samankaltaiset. Kuudes kysymys puolestaan oli, että minkä toiminnan olisimme voineet jättää järjestämättä. Sekä neljänten että viidenteen kysymykseen neljä oppilasta vastasi musiikin. Neljänten kysymykseen kaksi valitsi mieluisimmaksi toiminnaksi liikunnan ja yksi ATK:n. Viidennessä kysymyksessä kahden oppilaan mielestä parasta oli ATK ja yhden mielestä liikunta. Yksi oppilaista ei osannut määritellä kumpaankaan kysymykseen omaa suosikkiaan. Musiikki oli kyselyn mukaan oppilaiden suosikki ja luonto heille selkeästi epämieluisinta. Musiikin suosio on mielestäni pieni yllätys, koska ainoastaan kahdella kahdeksasta vastaajasta oli musiikkiin liittyvä harrastus. Syynä musiikin suosioon saattoi olla se, että osasimme järjestää lapsille ja nuorille sellaista musiikillista toimintaa, joka ei ole heille arkipäivää. Järjestämämme liikunnallinen toiminta saattoi usko-

akseni olla heille puolestaan liian lähellä tavanomaista arkea. Järjestämämme ATK-tunnit vastasivat ehkä liiaksikin tavallista oppituntia, vaikka yritimme luoda siihenkin monenlaisia virikkeitä. Toki ATK:kin oli mieluista muutamalle kyselyyn vastanneelle. Luonto-rastin epämiellyttävyyys uskoakseni perustuu siihen, että talvella on hyvin vaikea järjestää mitään erityistä luontoon liittyvää toimintaa. Tämän lisäksi saattaa olla paikallisille turhauttavaa olla vielä enemmän tekemisissä luonnossa, jossa he ovat saaneet muutenkin viettää koko lapsuutensa ja nuoruutensa.

Seitsemännessä kysymyksessä tiedustelin, minkä tyyppistä toimintaa olisimme saaneet projektin aikana oppilaiden mielestä järjestää enemmän. Piirustusta, ATK:ta, liikuntakerhoa ja luontotoimintaa toivottiin lisää. Tähän kysymykseen kolme vastaajaa jätti kokonaan vastaamatta. Ilmeisesti kysymys oli vaikea tai sitten vastaajilla ei ollut mitään lisätoivomuksia. ATK:n vastasi kaksi oppilasta ja se on mielestäni ihan looginen toivomus niille, jotka ovat ATK:sta enemmän kiinnostuneet. Kylässä kun tietotekniikan harrastamismahdollisuudet ovat muuten lähes olemattomat. Luonto oli hiukan yllättävä vastaus tähän kysymykseen, kun aikaisempien kysymysten perusteella luonto ei ollut kovinkaan toivottu toimintamuoto. Voi toki olla, että emme osanneet järjestää luontotoimintaa oppilaiden toiveiden mukaisesti. Liikuntaa uskoinkin nuorten toivovan lisää. Ainoa yllätys minulle oli se, että vain yksi toivoi liikuntakerhoa. Kahdeksas kysymykseni puolestaan oli, että mitä toimintaamme lapset ja nuoret haluaisivat säännöllisesti järjestettäväksi kylään. Neljä kyselyyn vastanneesta toivoi ATK:ta ja yksittäisiä toiveita olivat musiikki ja liikunta. Tästä voi tehdä yhden selkeän johtopäätöksen: tietotekniikan opetusta -ja ohjausta kaivataan kylään hartaasti ja paljon.

Yhdeksäs kysymys oli, minkä toiminnan olisimme oppilaiden mielestä voineet jättää järjestämättä. Hiukan ristiriitaisesti yksi oppilas vastasi tähän ATK:n ja tämän lisäksi yksi vastasi luonnon. Ilmeisesti oppilas ei vaan henkilökohtaisesti kovin paljon pidä tietokoneiden käsittelystä ja sen opettelusta. Luonto oli edellisistä vastauksista päätellen ihan looginen vastaus. Kysymykseen ei ollut ilmeisesti kovin helppo vastata, koska neljä oppilasta jätti tähän kokonaan vastaamatta. Kahden oppilaan mielestä kaikki toiminta oli ihan tarkoituksenmukaista, eli sellaista toimintaa ei ollut, jonka olisi voinut jättää järjestämättä. Tämän vuoksi ainoastaan kahdelta oppilaalta tuli selkeät vastaukset tähän kysymykseen.

Seuraavat kaksi kysymystä koskivat kylätaloa. Kymmenennessä kysymyksessä tiedustelin yleisesti, että mitä mieltä oppilaat olivat kylätalosta ja sen toiminnasta. Vastauksista selviää, että kylätalo on ollut niin vähän aikaa silloin ollut auki, että kysymykseen on kohtuullisen vaikea vastata. Kuitenkin muutama vastaajaa kertoi, että kylätalo on liian vähän aikaa auki ja siinä järjestetään liian vähän kerhoja. Suurin osa koki kuitenkin, että on vaikea vastata, koska talo on ollut niin vähän aikaa auki. Yhdestoista kysymys oli, että mitä toimintaa oppilaat haluaisivat kylätaloon lisää. Selkeä suosikki tähän kysymykseen oli liikunta. Vastaajista viisi kirjoitti haluavansa lisää liikuntaa. Lisäksi yksi vastaaja halusi kaikkea mahdollista ja yksi halusi kerhoja yleisesti. Lisäksi yksi halusi kutoa mattoa + makramea ja yksi vastaajista halusi liikunnan lisäksi musiikkia ja ATK:ta. Tässä kohdassa selkeä viesti toiminnanjärjestäjille on, että kylätalo tarvitsee hyvän liikuntasalin ja sinne paljon erilaisia liikuntakerhoja.

Viimeisenä kysymyksenä oli enemmänkin tiedustelu. Halusin oppilaiden kautta saada tietoa siitä, mitä lapset ja nuoret ylipäätään voivat harrastaa Vuokkiniemessä. Vastauksina tähän kysymykseen tulivat liikunta, polttopallo, piilonen, hippa, kalastus, piirustuskerho, tanssi ja kantele. Lisätietona yhden oppilaan kautta tuli myös se, että lapsille on kohtuullisen paljon harrastuksia mutta vanhemmille nuorille ei ole juuri mitään järjestettyä toimintaa. Tästä tekisin sellaisen johtopäätöksen, että jonkun tahon tulisi ottaa tehtäväkseen järjestää aktiviteetteja nimenomaan vanhemmille nuorille.

Käyttämäni tutkimusmenetelmät laadullisessa tutkimuksessani olivat siis kysely, lomakehaastattelu ja havainnointi. Tutkimusmenetelmäni olivat jo alusta alkaen selvät. Haastattelu olisi ollut kyselyn sijaan varteenotettava vaihtoehto, jos ei olisi ollut kieli-muuria oppilaiden kanssa. Tämän vuoksi Venäjän kielelle käännetty kysely oli itses-tään selvä menetelmä minulle. Haastattelussa olisi ollut omat etunsa, kuten se, että minulla olisi ollut mahdollisuus selventää paikan päällä kysymykseen vastaajille ky-symyksiäni ja pienimmillekään väärinymmärryksille ei olisi jäänyt sijaa. Nyt oppilailla oli mahdollisuus ymmärtää kysymykset väärin niin, etten minä voinut niitä kunnolla selventää, vaikka olinkin muutamien nuorten vastaillessa kysymyksiini paikalla, koska emme ymmärtäneet toistemme kieltä. Uskon silti, ettei tämä ollut suuri epävarmuus-tekijä, johtuen nimenomaan kysymysteni yksinkertaisuudesta, eli ne eivät jättäneet suuremmille tulkinnoille sijaa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 72-74).

Lomakehaastattelua ei käytetä kovin yleisesti kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Kuitenkaan sen käyttö ei ole myöskään laadullisessa tutkimuksessa kiellettyä. Minulle tämä tiedonhankintamenetelmä oli välttämätön, jotta sain muutamat tarvittavat ja merkitykselliset kysymykset selvitettyä. Minulla lomakekysely oli siis sähköpostikysely, jonka lähetin kyläpäällikkö Lilja Veselovalle. Kyselyyn kuului ainoastaan muutama tärkeä kysymys, jotka täytyi selvittää Suomesta käsin, eikä niihin voinut antaa kukaan muu niin täsmällisiä vastauksia kuin Lilja. Tämä kyseinen aineisto oli minulle tutkimuksen kannalta todella tärkeää, vaikkei lomakekysely ollut kovinkaan kattava. Ilman näitä sähköpostikyselystäni saamia täsmätietoja en olisi pystynyt käytännössä tekemään tätä tutkimustani. Tietopohja olisi jäänyt ratkaisevilta osin vajaaksi.

Kaiken kaikkiaan kysymykset saattoivat olla osittain olla liian vaikeaselkoisia tämän kyseisen ikäryhmän lapsille ja nuorille. Tästä seurasi myös se, ettei lapset jaksaneet keskittyä kunnolla antamaan vastauksia kysymyksiini, vaan kirjoittivat nopeasti vastaukset, jotta pääsisivät nopeammin omiin askareisiinsa. Olisin ehkä voinut jälkikäteen ajatellen järjestää toisenlaisenkin tilanteen, jossa lapset ja nuoret antavat vastauksia. Luultavasti oppitunnin aikana muun koulunkäynnin ohessa lapset olisivat saattaneet pystyä keskittymään paremmin vastauksiinsa. Silloin heillä ei olisi ollut kiire mihinkään, koska oppitunti olisi joka tapauksessa jatkunut. Oppitunnilla kyselyn tehneet lapset pääsivät koulusta pois kyselyn jälkeen, niin heillä tuli sen vuoksi hiukan kiire vastauksia antaessaan. Kuitenkin kysely onnistui sen verran hyvin, että siitä pystyy tekemään monenlaisia johtopäätöksiä: Ohjattua toimintaa ja ohjaajia kaivataan lisää, monipuolisemmalle toiminnalle olisi kysyntää, Liikunnallista toimintaa ja tietotekniikkaa ehdottomasti lisää, kylätalon tulisi olla aktiivisemmin käytössä ja järjestettyä toimintaa tulisi olla myös varttuneemmille nuorille.

Minun mielestäni kuitenkin yksi tutkimuksessa selvinnyt asia on ylitse muiden: Lapset ja nuoret eivät tiedä, mitä kaikkea esimerkiksi täällä Suomessa voi harrastaa. Jos minä voisin päättää, ensimmäinen toimenpide olisi se, että lapsille ja nuorille annettaisiin mahdollisuus tutustua niihin lukemattomiin harrastuksiin, jotka ovat suosittuja esimerkiksi meillä Suomessa. Näitä ovat esimerkiksi laskettelu, lumilautailu, bänditoiminta, laulaminen, erilaisten instrumenttien soittaminen, luistelu (jääkiekko), koripallo, internetissä surffailu, erilaiset korttipelit, biljardin pelaaminen, darts ja karaoke.

Harrastuksia on vielä lukematon määrä lisää. Luettelin tuohon listaan sellaisia harrastuksia, joilla uskoisin olevan Vuokkiniemessä kysyntää.

Kolme viimeksi mainittua harrastusta voisivat olla hyödyllisiä vanhempien nuorten keskuudessa. Paikallisessa baarissa nimittäin ei ole muita virikkeitä kuin musiikki ja tanssiminen oluen nauttimisen lisäksi. Karaoke, biljardipöytä ja tikkataulu voisivat tuoda muitakin syitä tulla baariin kuin alkoholin nauttimisen, tanssimisen ja sosiaalisen kanssakäymisen. Allekirjoittanut on kulkenut Suomen baareissa kovin aktiivisesti jo seitsemän vuotta. Alkoholin nauttiminen ei kuitenkaan ole ollut minulle ollenkaan tärkeää, vaan lähinnä olen halunnut käydä laulamassa karaokea ja usein vielä selvin päin. Biljardia olen myös käynyt usein pelailemassa. Oma kokemukseni osoittaa, että baarissa käyminen voi olla mukavaa ja kehittävää ilman alkoholin nauttimistakin, jos siellä on tarjolla mielenkiintoisia aktiviteetteja. Uskoisin, että useat yksilöt Vuokkiniemessäkin voisivat löytää itselleen mielenkiintoisen harrastuksen näistä edellä mainitsemistani aktiviteeteista. Näin voitaisiin osiltaan ehkäistä alkoholisoitumista ja erakoitumista. Tällä tavalla lisää aktiviteetteja luomalla saataisiin vuokkiniemeläiset paremmin pysymään omalla synnyinseudullaan myös varttuneempina, kun he huomavat että myös Vuokkiniemessä olo on virkistävää ja mielekästä.

Kaiken kaikkiaan analyysin toteutin siihen tyyliin ja niiden ohjeiden mukaisesti, kuin yleensäkin laadullisen tutkimuksen analyysi toteutetaan. Tosin ohjeistuksen luin vasta jälkikäteen, mutta suurin piirtein sen mukaan olen omatoimisestikin tutkimuksessa edennyt. Ensin valitsin selkeän ilmiön, eli tässä tapauksessa vapaa-ajan toiminnan ja pyrin rajaamaan koko opinnäytetyön sen ympärille. Vuokkiniemessä olisi ollut paljon muitakin teemoja, joista olisi voinut tehdä laadukkaan tutkimuksen, kuten nuorisotyöttömyys ja nuorten hyvinvointi. Tässä tutkimuksessa ainoastaan sivuan hiukan näitä teemoja (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92).

Toiseksi purin yhdeksi Excel-tiedostoksi koko aineistoni, eli minun oppilaille esittämani lomakehaastattelut eli tein aineistosta taulukon. Tämän jälkeen katsoin, mikä osa keräämästäni aineistosta olisi tutkimuksen kannalta hyödyllistä ja mitkä kohdat tulee jättää vähemmälle huomiolle tässä tutkimuksessa. Tämä rajaus koski minun kohdallani kokonaisia kysymyksiä ja niiden vastauksia, joista tässä opinnäytetyössäni mainitsenkin ohimennen. Sen erikoisempaa aineiston litterointia tai koodaamista mi-

nun ei tarvinnut tehdä. Aineistoni oli sen verran suppea ja harkiten kerätty. Esitin lomakkeessani vain muutaman turhan kysymyksen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92-93).

Kolmanneksi suoritin aineiston tyypittelyn. Kiinnitin huomiota samoissa kysymyksissä eri oppilailla esiintyneisiin samoihin tai samankaltaisiin vastauksiin ja otin niistä itseleni tyyppiesimerkkejä, joiden perusteella pystyin tekemään tiettyjä johtopäätöksiä. Tässä vaiheessa tutkimuksen tekoa minulle tuli selväksi, että minun on tärkeää kiinnittää huomiota sekä samankaltaisuuksiin että eroavaisuuksiin. Samankaltaisten vastausten avulla pystyn tekemään jonkinlaisia yleistyksiä muun muassa Vuokkiniemen suosituimmista harrastuksista. Yksittäiset ja muista eroavat vastaukset ovat myös tutkimukseni kannalta tärkeitä, koska ne tuovat tietooni muun muassa sen, mistä erilaisista harrastuksista kyläläisillä on ylipäätään tietoa. Näin pystyn hiukan muotoilemaan sellaisia harrastuksia, joiden uskoisin olevan kylässä suosittuja mutta joista ei suuremmin ole edes tietoa. Etenin tietämättäni tutkimuksessa lähes täysin niiden ohjeiden mukaisesti, joista Jouni Tuomi ja Anneli Sarajärvi omassa teoksessaan kertoivat. Teemoittelua minun ei tarvinnut käyttää. Muuten tutkimus meni mielestäni täsmälleen heidän kirjassa kertomansa mallin mukaisesti (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92-93).

Jokaisen pieniluontoisenkin minun opiskeluaikanani tekemäni tutkimuksen analyysi on aina ollut luonteeltaan aineistolähtöinen. Minä olen aina ensin perehtynyt tutkimaan aineistoa, tehnyt siitä johtopäätökset ja sen jälkeen ottanut teorialtietoa mukaan laajentamaan omia näkemyksiäni ja johtopäätöksiäni. Tutkimuksen tekeminen menisi omalta osaltani väkinäiseksi vääntämiseksi, jos ottaisin aluksi jonkun teoreettisen kehysten, jonka mukaan tutkimuksessa etenisin. Minä en kertakaikkiaan osaisi tehdä tällä tavalla tutkimusta. Kaikilla on oma tyyli tehdä asioita. Minulle tämä on luonnollinen tyyli tehdä tutkimusta. Muulla tavoin en osaa perustella tätä valintaani. Pakon edessä muiden painostuksesta voisin tehdä myös teoriasidonnaista tai teorialähtöistä analyysiä, mutta se vaatisi minulta paljon opettelua ja työtä, että osaisin luontevasti näillä tavoin analyysiä tehdä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95-97).

5.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Eettisyys ja tutkimuksen eettiset vaatimukset tulee ottaa tutkimusta tehdessä aina huomioon. Pyrin parhaani mukaan näitä vaatimuksia itsekin noudattamaan, vaikka tutkimuksessani ei ollutkaan montaakaan asiaa, joissa etiikkaa olisi tarvinnut pohtia.

Tutkimusaiheen valinnassakin tulee usein miettiä aiheen eettisyyttä. Minulla siinä ei ollut suurempaa miettimistä, koska minulla oli tutkimusaihetta valittaessa sekä oman oppilaitokseni että Vuokkiniemen kyläpäällikön ja muiden johtohenkilöiden tuki. Aiheelle oli myös tilausta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 26).

Henkilöiden kohtelu on jo etiikan kannalta enemmän pohdintaa vaativa tekijä. Ensimmäkin tutkimukseen osallistuvien henkilöiden tulee antaa oma suostumuksensa tutkimuksen tekemiseen. Minä annoin tutkimukseen osallistuville lapsille ja nuorille lomakkeet, joiden täyttämistä he olisivat aivan vapaasti saaneet halutessaan kieltäytyä. Osa kieltäytyikin sillä tavalla, että he jättivät lomakkeen palauttamatta. Voin täten tulkita, että kaikki tutkimukseen osallistuneet henkilöt ovat osallistuneet tutkimukseen vapaaehtoisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 26-27).

Eettisissä säännöissä sanotaan myös, että tutkimukseen osallistuvien henkilöiden tulee ymmärtää kaikki tärkeät seikat siitä tutkimuksesta, johon he ovat osallisia. 12-15-vuotiaiden lasten ja nuorten pätevydestä tehdä kypsiä arviointeja voidaan olla myös montaa mieltä. Näiden tietojen esille tuominen tutkimukseen osallistujille oli kieltämättä hiukan vajavaista. Kuitenkin tutkimuksen tekemisestämme on mennyt tieto myös vanhemmille, koska osa lapsista on lomakkeen vanhempien kanssa myös täyttänyt. Kyselyyn vastanneet henkilöt esiintyvät tutkimuksessa muutenkin anonyymeina henkilöinä, joten mitään henkilöä kohtaan kohdistuvaa eettistä sääntöä ei käsitteäkseni tutkimuksessa rikota. Yksittäisten henkilöiden kanssa käymiäni keskusteluja olen opinnäytetyössäni myös sivunnut, enkä näille henkilöille ole myöskään ker-tonut opinnäytetyöstäni mitään. Kyseessä on kuitenkin jälleen anonyymejä henkilöitä ja kaiken lisäksi pitäisin itse enemmän näitä epävirallisesti käymiäni keskusteluita tarkkailevana havainnointina kuin minkäänlaisena haastatteluna. Näiltä osin etenen edelleen tutkimuksessani nähdäkseni eettisesti puhtain paperein (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 26-27).

Olen ollut tutkimuksessani myös rehellinen. Itse asiassa olen hiukan liikaakin tehnyt asioita ottamatta neuvoja vastaan, vaikkei avustuksien pyytäminen mitään epärehellisyyttä varsinaisesti olekaan. Plagiointia en myöskään ole missään tapauksessa harastanut. Teoksista ja muilla tavoin lainattu tieto on aivan ohjeistuksen mukaisesti kirjoitettu toimestani tähän opinnäytetyöhön. Vuokkiniemen opintoreissuistani kirjoittamiani muistiinpanoja olen myös käyttänyt tutkimuksessani hyväkseni, koska tarvitsin hiukan muistinvirkestystä silloin tekemistäni havainnoista. Mitään en kuitenkaan ole kirjoittanut samaan tyyliin tässä työssäni kuin raporteissani. Kaiken lisäksi raporteista tähän työhöni ottama osuus on ollut todella marginaalinen. En ole näin ollen plagioinut itseäni tai muita lähteitä. En ole ollut myöskään kritiikitön omia tutkimustuloksiani kohtaan, vaan olen useissakin eri yhteyksissä tässä opinnäytetyössäni pohjinnut tekemieni yleistysten paikkansapitävyyttä. Olen raportoinut tutkimuksessa käyttämästäni menetelmästä niin hyvin kuin osaan. Tutkimukseni puutteitakin olen työssäni näkyvästi arvostellut. En todellakaan keksi, mitä olisin voinut tehdä eettisesti väärin tässä opinnäytetyössäni. Helpolla en ole opinnäytetyön tekemisessäni päässyt, se on varma asia. Voin sen omien kokemuksieni avulla vakuuttaa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 27-28).

Pitäisin omaa tutkimustani suhteellisen luotettavana muutamista epävarmuustekijöistä huolimatta. Näitä olivat niukka otanta, oppilaiden vastausten todenperäisyys ja pienet yksityiskohtaiset epävarmuustekijät. Yksi epävarmuustekijä on virallisesti ja epävirallisesti haastattelemieni henkilöiden mielentila. Sataprosenttista tietoa minulle tutkimukseen tarjosi kyläpäällikkö Lilja Veselova. Pienen työtapaturman vuoksi yksi luotettavuutta lisäävä tekijä eli kyselyt opettajille katosivat.

Otanta oli niukka monien luonnollisten syiden takia. Oppilaita ei ensinnäkin yksinkertaisesti ollut kovin paljon. Kommunikaation vaikeuden vuoksi kyselyiden järjestämisen kanssa tuli hiukan kiire. Muutaman oppilaan kyselylomakkeet näin ollen jäivät tyhjiksi. Kritisoin jälleen itseäni siitä, että olisin voinut olla vielä tarmokkaampi kyselyn järjestämisessä, keskustella enemmän opettajien kanssa ja aloittaa projektin aikaisemmassa vaiheessa kyselyn teko –ja järjestely. Tämän jälkeen olisi ollut enemmän aikaa kyselyn toteutukselle ja olisin voinut päättää kyselyn järjestämispäivästä sekä

myös varasuunnitelmasta, jos kaikki ei onnistu suunnitelmien mukaan. Perussääntöhän tunnetusti on, ettei ikinä tule jättää kaikkea yhden kortin varaan, vaan tulee pelata varman päälle. Olisin voinut olla kaikin puolin aktiivisempi.

En epäile yhtään sitä, että kyselyyn vastanneet oppilaat olisivat valehdelleet minulle tutkimuksessa. Epäilen lähinnä sitä, etteivät he välttämättä olisi ottaneet kyselyäni kovinkaan vakavasti. Osassa vastauksissa on sellaisia merkkejä, että kysymyksiä ei ole jääty kovinkaan syvällisesti pohtimaan. Näitä ovat muun muassa lukuisat tyhjäksi jätetyt sarakkeet ja ympäripyöreät vastaukset, kuten ”kaikki on hyvin järjestetty”. Tämänkaltaisia vastauksia löytyi hyvin paljon lomakkeista. Vastaaajan numero seitsemän lomakkeesta on havaittavissa väliinpitämättömyyttä kautta linjan kaikissa vastauksissa. Yksi pelkoni myös on, että vastauksiin olisi vastattu niin sanotusti ”ryhmityönä”, eli toinen henkilö olisi selkeästi voinut olla antamassa toiselle vastauksia, jotka eivät ole hänen omiansa. Lilja Veselovalta tuli hieno ehdotus kyselyn järjestämiseen: Annetaan lomakkeet lapsille kotona täytettäväksi yhteistyössä vanhempien kanssa. Näin tiedetään, että mielipiteet todella ovat lapsen omia, etteivät lapset ole yhdessä täyttäneet kyselyitä. Vanhemmat uskoakseni myös ymmärtävät asiani tärkeyden ja varmasti painottavat sitä myöskin lapsilleen.

6 TULOSTEN YHTEENVETO JA POHDINTA

Tutkimuksen tuloksista pystyi tekemään helposti joitakin johtopäätöksiä, ja toisiin johtopäätöksiin tarvitsinkin sitten hiukan enemmän miettimistä. Varmimmat johtopäätökset sain mielestäni kyläpäällikkö Lilja Veselovalta. Muutamat kyselylomakkeiden vastaukset sen sijaan alkoivat minua etenkin jälkikäteen mietityttämään.

Kyselomakevastausten perusteella pystyin vetämään täysin selvän johtopäätöksen: työpajatoiminta eli käsityöt olivat suosituin harrastus 12-15-vuotiaiden vuokkiniemäläisten keskuudessa. Viisi kahdeskasta vastaajasta ilmoitti sen harrastukseksi. Muita harrastuksia olivat erilaiset liikuntamuodot (mm. jalkapallo ja ulkoilu), musiikkiin

liittyvät harrastukset (mm.tanssi ja kuuntelu), kalastus ja lukeminen. Liikunta nousi kaiken kaikkiaan toiseksi suosituimmaksi harrastukseksi vastauksissa ja kolmas oli musiikki. Muut mainitsemani vastaukset sitten olivatkin yksittäisiä hajavastauksia. Tästä teen sen johtopäätöksen, että harrastuksia on suhteellisen vähän ja ne ovat sen tyyppisiä, että niitä kutsutaan Suomessa "perinteisiksi harrastuksiksi". Moderneja harrastuksia Suomessa puolestaan ovat erilaiset X-treme-lajit, skeittailu ja multimedialtutuuri ylipäänsä, kuten Helena Helve kirjassa "Suomalainen vapaa-aika" mainitsee. Kokemuksesta voin sanoa, että mitään noista kolmesta harrastuksesta Vuokkiniemessä ei todellakaan tunneta. Vuokkiniemessä ei tunneta myöskään jo Suomessa perinteisiksi muodostuneista harrastuksista esimerkiksi elokuvissa ja festareilla käyntiä eikä myöskään minkäänlaista nuorisokahvilatoimintaa. Edellä mainitsemieni harrastusten suosio on ollut Helven mukaan suuressa noususuhdanteessa etenkin Suomen maaseuduilla viime vuosina (Liikkanen 2009, 268-269). Kuten tästäkin jo voi päätellä, harrastusten kirjo Vuokkiniemessä on todella suppeaa.

Harrastuksista voi jo päätellä, että niitä on vähän ja suppeasti. Sekä Lilja Veselovan sähköpostivastauksesta että kyselomakkeen vastauksista voi vetää sen johtopäätöksen, että liikuntaa on liian vähän ja liikunnallisia harrastuksia kaivattaisiin enemmän. Toinen kysymys sitten on se, että eikö vuokkiniemeläisillä ole tiedossa täällä jo tunnetuiksi tulleita harrastuksia vai eivätkö he todellakaan halua kylään uusia harrastuksia? Onko heillä tiedossa Suomessakin suositut harrastukset, mutta niille ei vaan yksinkertaisesti kiinnostusta löydy. Jos saisin itse päättää asioista ja tarvittava rahoitus löytyisi, toisin kokeilumielessä kylään mahdollisuuden erinäisiin harrastuksiin. Toiminta voisi olla aluksi koeajalla, eli jos kysyntää ei toimintamuodolle löydy, se lopetettaisiin. Älyllistä pohdintaa vaativille lautapeleille ja yhteisöllistävälle multimedialtutuuriin olisi uskoakseni kysyntää.

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti: Laadullinen tutkimus 1999. Tampere: Vastapaino

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2005. Tutki ja Kirjoita. Helsinki: Tammi

Hyyppä, Markku 2002. Elinvoimaa yhteisöistä. Sosiaalinen pääoma ja terveys.

Keuruu: PS-kustannus,

Hämäläinen, Juha & Kraav, Inger & Bizaeva, Anna 2001. Kotikasvatuksen arvot Suomessa, Venäjällä ja Virossa. Kuopion yliopisto

Liikkanen, Mirja (toim.) 2009. Suomalainen vapaa-aika. Helsinki: Gaudeamus

Ruuskanen, Petri (toim.) 2002. Sosiaalinen pääoma ja hyvinvointi. PS-kustannus, Jyväskylä.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä, Tammi.

Veselova, Lilja 2009. Vuokkiniemen ajankohtaisesta tilanteesta. Email jannet85@luukku.com, 6.10.2009.

Vuokkiniemi-seura ry. 2008. Tilastotietoa Vuokkiniemestä. 8.5.2011. http://www.vuokkiniemi.net/vs/Vienan_Karjala-10.12.08.jpg

Wahlsten, Juhani & Tamminen, Juhani & Virtanen Lasse (toim.) 2002. Peli -mitä harastus ja peli voi opettaa lapselle?. Helsinki: Gummerus Kustannus

LIITTEET

Liite 1.

Kyselylomakkeen tulokset

	1	2	3	4	5	6	7	8
Mitä harrastuksia sinulla on?	Jalkapallo	Käyn työpaikoissa	Työpa- ja	Työpa- ja	Kalastus, työpa- ja, liikunta	Piirtäminen, käsityö, tanssit	On	Kuuntelen musiikkia, luen, olen ulkona
Mitä toimintaa haluaisit lisää?	ulkoilu ja hiihtäminen	-	Kaikke riittävästi	Lii- kunta, Kalastus	-	Käyn mainituissa kerhoissa, haluan korumpelua	Melkein on. Ei	Minulle riittää!
Mitä mieltä olette järjestämistämme toiminnasta?	Kaikki hyvin järjestetty	Kaikki oli hyvin järjestetty	Kaikki minua miellytti	Kaikki hyvin järjestetty	Oikein hyvin järjestetty	Hyvä	Järjestetty tavallisesti	En osaa vastata
Mikä toiminta oli teille mieluisinta?	Musiikki	Musiikki	Musiikki	ATK	Lii- kunta	Lii- kunta	Muut paitsi luonto	Musiikki
Mikä oli parasta järjestämässämme toiminnassa?	ATK	Musiikki	Musiikki	Musiikki	ATK	Lii- kunta	-	Musiikki
Mistä toiminnasta et ole pitänyt?	Luonto	-	Sel- laista ei ollut	Sel- laista ei ollut	Ei sel- laista ollut	-	-	Lu- onto

Mitä toimintaa olisit halunnut lisää?	Piirustus	-	ATK	Erilaisia toimintoja	Liikuntakerho	ATK, Luonto	-	-
Haluaisitko jotain järjestämämme toimintaa säännölliseksi kylään	ATK, liikunta ja musiikki	1. Kuunnella musiikkia 2. Osallistua erilaisiin toimintoihin	ATK	ATK	ATK	Kyllä	-	-
Minkä toiminnan olisimme voineet jättää järjestämättä?	Luonto	ATK	Selailusta ei ollut	Selailusta ei ollut	-	-	-	-
Mitä mieltä olette kylätalon toiminnasta?	Ei mitään	-	Vähän aikaa on auki	Vähän aikaa on auki	On liian vähän kerhoja	On mennyt liian vähän aikaa avajaisista, ei voi arvioida	Tavallisesti	En vielä mitään
Mitä toimintaa haluaisit kylätaloon lisää?	Liikuntasalin	Kerhoja	Liikuntaa/erilaisia urheilua	Liikuntaa salissa	Liikuntakerho	Haluan kutoa mattoa + makrame	Kaikkea	Kuunnella musiikkia, liikuntaa, ATK

Mitä harrastusmahdollisuuksia täällä on lapsille ja nuorille?	polttopallo, piilonen, hippa	-	Lii-kunta ja kalas-tus		Lii-kunta, kalas-tus	Lapsil-le piirus-tusker-ho, tanssia, kante-le, mutta isom-mille ei kovin mitään tarjol-la.	Kaikkea	-
---	------------------------------	---	------------------------	--	----------------------	--	---------	---

Liite 2.

Sähköpostiviesti kyläpäällikkö Lilja Veselovalle

Keneltä: ????? <paradox-kosta@mail.ru>
 Kenelle: Janne Tiikkainen <jan-net85@luukku.com>

Lähetetty: 06.10.2009
 14:03

Terve!

1. Mikä on kylätalon tilanne täällä hetkellä? Onko siinä toimintaa? Jos on niin mitä toimintaa?

Tilanne on hyvä. Me siellä vietämme kaikki kylän tapahtumat ja juhlat. Juuri taan viettimme Vanhusten päivän ja Opettajan ammattipäivän. On valmiina aikataulu, million miki ryhmä käy toiminnassa. (Martat, 4 lasten ryhmä, NUKKE-TEATTERI KARJALAN KIELELLÄ ALKAA HARJOITUKSET, ja muita pienimuotoisia kursseja)

2. Onko kylälle tullut uusia harrastusmahdollisuuksia?
 Nyt meillä on kylätalolle musiikkiopettaja työssä, voi käydä laulamassa haitarin mukaan!

3. Vuokkiniemen kylän ihmisten ikärakenne
 ASUKKAITA 503
 työssä 71, eläkeläisiä MIEHET 50 NAISET 74, työttömiä (rekisteröity tyovoimatoimistossa) 6
 Vauvat (0-3 v 13) PAIVAKOTI-15

4. Mitkä ovat täällä hetkellä tärkeimmät harrastukset 8-16-vuotiaiden lasten ja nuorten keskuudessa?
 Tytöt ompelevat, pojat puuverstaalla, kaikki koululaiset tanssivat karjalaisia kansantanssia kulttuuriprojektin puitteissa + kotona jotain lisäksi.

5. Millaisia harrastusmahdollisuuksia kylälle mielestäsi vielä tarvittaisiin? Millaiselle harrastukselle olisi kysyntää?
 Urheilu on vahissa, ja muutenkin liikuntaa tarvitaan enemmän.

6. Miten yhteiskunnallinen vaikuttaminen kuten äänestäminen hoidetaan siellä?
 On olemassa laki, joka selkeästi kertoo miten se tapahtuu, jokaisella on oikeus äänestää, suurin osa sen käyttää hyväksi.

7. Onko Vuokkiniemessä jonkinlainen huostaanottomenetelmä?
 Me kuulumme Kostamukseen, ja nämä asiat hoidetaan kaupungin kautta. Tällä hetkellä minä tiedän vain yhden tapauksen (vanhemmat kuolivat ja tati huoltaa kahden lasten oikeuksia)

8. Järjestääkö muut tahot kuin koulu Vuokkiniemessä vapaa-ajan toimintaa?

Onko järjestötoimintaa?

Vain kylätalo (jo ennen mainitut + disko) ja Martat.

9. Mitkä ovat opiskelumahdollisuudet?

Koulu + etaopiskelu missä tahansa. Sen lisäksi Kostamuksessa 1. ammattikoulu, 2. tyovoimakeskuksen järjestämät kurssit, joita on tosi paljon ja niitä tarjotaan tyottomille 3. kolme erilaisten yliopistojen haara-osastoja.

10. Millaiset kulkuyhteydet IÄhikaupunkeihin?

Vuokkiniemesta 4 päivänä saannollisesti kulkee linja-auto Kostamukseen, sieltä paasee joka päivä junalla Petroskoihin, kerran kahtena päivänä juna lahtee Pietariin ja nyt on lentoyhteys joka päivä molempiin mainittuihin kaupungeihin. Sen lisäksi Petroskoihin, Segesaan ja Karhumakeen kulkee joka päivä pieni bussi.

11. Saisinko eri koululuokkien oppilasmäärät?

1/ 2

2/ 8

3/ 3

4/ 4

5/ 3

6/ 3

7/ 3

8/ 4

9/ 5

10/ 6

11/ 1

Kiitos Lilja